

AUTHENTICATION IN ART

AiA Art News-service

deVolkskrant

Aan assistent toegeschreven schilderij blijkt van Lucas van Leyden zelf

Een signatuur ontbreekt. En ook die slagschaduw oogt suspect. En toch is het schilderij Maria met kind dat enkele decennia werd toegeschreven aan een assistent van Lucas van Leyden (1494-1533) van de meester zelf. Dit heeft materiaal-technisch onderzoek door het Rijksmuseum uitgewezen.

Door: Stefan Kuiper 18 december 2015, 18:13

[Lucas van Leyden: Maria met kind.](#) © Rijksmuseum

Het is niet de eerste toekenning. Nadat het werk in 1913 aan van Leyden was toegeschreven en in 1949 door het museum als origineel werd aangekocht ontstonden twijfels over de rechtmatigheid daarvan. Het schilderij zou inferieur zijn aan de kwaliteit van Lucas' andere schilderijen. Die inferioriteit, blijkt nu, is vooral het gevolg van 'onkundig restauratiewerk'.

Dát men nieuw onderzoek deed had veel te maken met de drager van het schilderij, eikenhout. Dat hout bleek afkomstig uit exact dezelfde boom als die gebruikt voor de zijluiken van Dans rond het gouden kalf, een van Lucas' beroemdste schilderijen, ook uit de collectie van het Rijksmuseum. Restaurator Gwen Tauber: 'De jaarringen in het paneel van het Gouden Kalf zijn dezelfde als die van Maria met Kind.' De gelijkenis deed junior conservator vroege Nederlandse en Duitse schilderkunst Matthias Ubl doen besluiten het doek opnieuw te laten onderzoeken.

ONDERTEKENING

Dat onderzoek betrof de ondertekening, die een mengeling bevat van zwart krijt en rode arceringen (ter modellering, bijvoorbeeld in de Madonna's wang), een uitzonderlijke combinatie, en typisch voor Van Leyden, en ook de overschilderingen door eerdere restauratoren, die klunzig oogden: fletse vleespartijen in de hals en de borst van de madonna, een dof achtergrondgordijn. Tauber. 'De donkergroene glacis laag waarmee het gordijn oorspronkelijk was bedekt, werd door restauratoren verwijderd. Diep donkergroen werd licht en flets.'

Het oorspronkelijke schilderij was dus beter dan het werk lang deed vermoeden, maar een definitieve toeschrijving blijft volgens De Lakenhal-conservator Christiaan Vogelaar lastig: 'Dat kan eigenlijk alleen indien er literatuur opduikt waarin het werk wordt genoemd - vrij onwaarschijnlijk. Maar de waarheid is een stuk dichterbij. En de restauratie is prachtig gedaan.'
